

**Житомирський державний університет імені І. Франка
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра теорії та історії світової літератури**

ПОЛІЛОГ

№ 2

**Науково-публіцистичний
студентсько-викладацький збірник**

Засновано у 2013 р.

**Житомир
2014**

УДК 82–92 : 82.09

Головний редактор

Володимир Єршов, доктор філологічних наук

Відповідальний секретар

Ольга Коржовська, кандидат філологічних наук

Редакційна колегія:

Галина Бондаренко, кандидат філологічних наук

Галина Соболевська, кандидат філологічних наук

Наталія Астрахан, кандидат філологічних наук

Тетяна Недашківська, кандидат філологічних наук

Олена Юрчук, кандидат філологічних наук

Вікторія Білявська, асистент

Юліана Кацемба, асистент

Верстка, технічне редагування

Жанна Ганько

Затверджено на засіданні
кафедри теорії та історії світової літератури
(протокол № 9 від 15 травня 2014 р.)

Державна реєстраційна служба України. Свідцтво про державну
реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія ЖТ № 184/561-Р від 04.04.2013 р.

ISSN 2311-1844

Адреса редколегії:

Житомирський державний університет імені Івана Франка.
10008. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, корп. 4, ауд 503.
e-mail кафедри: zar.liter@gmail.com

© «Полілог», 2014.

ISSN 2311-1844

З М І С Т

ЕЙДОС ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ

Вікторія БІЛЯВСЬКА

ОБРАЗ РУІН В «МЕМУАРАХ ІЗ
ЖИТТЯ» ЄВИ ФЕЛІНСЬКОЇ 5

Юліана КАЦЕМБА

МОТИВ ПОГЛЯДУ ЯК СКЛАДОВА
АВТОХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕРОЇВ У
«ЧОРНІЙ РАДІ» П. КУЛІША ТА
«СПОГАДАХ...» Г. ЖЕВУСЬКОГО 9

Ольга КОРЖОВСЬКА

КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСТВА У
ЛІТЕРАТУРНИХ ПАМ'ЯТКАХ
КИЇВСЬКОЇ РУСИ 13

Анастасія ЦЕРКОВНА

ДИХОТОМІЯ МІСТА ТА СЕЛА У
ЗОБРАЖЕННІ УКРАЇНСЬКИХ
ЕТНІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ У
«ЩОДЕННИКУ» Д. Т. ДЖЕЙМСА 17

Олена ЮРЧУК

УКРАЇНСЬКЕ ЯК ЕКЗОТИЧНЕ 21

Анна ВЕСЕЛЬСКАЯ

ОДИНОЧЕСТВО КАК ОДИН ИЗ
ВЕДУЩИХ МОТИВОВ ЛИРИКИ
М. Ю. ЛЕРМОНТОВА 25

Марина ВОДОТИЕЦ

ПОЛИСЕМАНТИЧНОСТЬ
СИМВОЛИКИ НАЗВАНИЯ РОМАНА
СТЕНДАЛЯ «КРАСНОЕ И ЧЕРНОЕ» 29

Олена ГОРЯЧКО

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ
«ЩОДЕННИКА В 3-Х ТОМАХ»
ВІТОЛЬДА ГОМБРОВИЧА 32

Светлана ГРИЦИК

ОСОБЕННОСТИ КОНФЛИКТА В
«МАЛЕНЬКИХ ТРАГЕДИЯХ»
А. С. ПУШКИНА 36

Марія ДЕРКАЧ

ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА
УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДІВ
ТРАГЕДІЇ «ГАМЛЕТ» В. ШЕКСПІРА 40

Ганна КАРТАШОВА

ПОВІСТЬ ХЕМІНГВЕЯ «СТАРИЙ І
МОРЕ» ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ ТВІР 43

Аліна КОНСЕВИЧ

АВТОРСЬКІ ІНТЕНЦІЇ У
«СЛОВІ ПРО ЗАКОН І БЛАГОДАТЬ»
ІЛАРІОНА КИЇВСЬКОГО 46

Нина КУЛЕША

ЭПИЧЕСКАЯ ПРИРОДА КОНФЛИКТА В
ДРАМЕ А.Н. ОСТРОВСКОГО «ГРОЗА» . 49

Владислав МЕЛЬНИЙЧУК

РОЛЬ ХРИСТИАНСТВА
У ЖИТТІ ТА ТВОРЧОСТІ
МИХАЙЛА БУЛГАКОВА 52

Руслана МІНЕНКО

ПСИХОБІОГРАФІЧНИЙ РОМАН
«ТРОЯНДА РИТУАЛЬНОГО БОЛЮ»
С. ПРОЦЮКА: ІСТОРІЯ МАЛЕНЬКОГО
БІЛОГО ХЛОПЧИКА 55

Оксана НАУМЕНКО

ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ РОМАНОВ
«АННА КАРЕНИНА» И «ГОСПОЖА
БОВАРИ»; ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ
ПИСАТЕЛЕЙ 59

Анастасія ПЕЦЬК

«ДАМА С СОБАЧКОЙ»: ЧЕХОВСКИЕ
ДОН ЖУАНЫ 63

Ірена РОМАНУХА

ГЁТЕ И МАСОНСТВО 66

Александра САНДАЛЮК

АЛЕКСАНДР БЛОК, КАК ПАТТЕРН И
ИДЕАЛ В ТВОРЧЕСТВЕ ИГОРЯ
ЖИВАГИНА 70

Алина СЕМЕНЮК

ТЕМА ЛЮБВИ И ТВОРЧЕСТВА В
РОМАНЕ М. А. БУЛГАКОВА
«МАСТЕР И МАРГАРИТА» 74

МОВОЗНАВЧІ

ОБРІЇ

Дар'я Мельничук

РЕЧЕВОЕ МАНИПУЛИВАНІЕ:
УПАКОВОЧНЫЙ ДИСКУРС 77

Татьяна НИКИШОВА

СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ ОЦЕНКИ
В РУССКОЯЗЫЧНОЙ ПРОЗЕ
Т. Г. ШЕВЧЕНКО 81

Світлана САМІЙЛИК

ЗІСТАВЛЕННЯ АСОЦІАТИВНИХ
ПОЛІВ УКРАЇНСЬКИХ ТА
АНГЛІЙСЬКИХ ЛЕКСЕМ НА
ПОЗНАЧЕННЯ ОСВІТНІХ ПОНЯТЬ ... 85

Анна ТАРАСЮК

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ
ПАРАЛЛЕЛИ НАЗВАНИЙ РАСТЕНИЙ
В РУССКОМ И АНГЛИЙСКОМ
ЯЗЫКАХ 89

Наталія ЯКИМЕЦ

СЛОЖНОСТЬ И
НЕОДНОЗНАЧНОСТЬ ЯВЛЕНИЯ
«КОННОТАЦИЯ» 93

СОБОР МУЗ:

ПОЕТИЧНА СТОРІНКА

<i>Олександр ВИШНІВСЬКИЙ</i>	97
<i>Ірина БАБАЯН</i>	98
<i>Ольга ГАВРИЛОВА</i>	99
<i>Юліана КАЦЕМБА</i>	100
<i>Олена КОВАЛЬЧУК</i>	102
<i>Дар'янна КРУТОГОЛОВА</i>	103
<i>Ірина КУХАРЕЦЬ</i>	104
<i>Ілона ЛОГУНОВА</i>	105
<i>Лілія МАСАН</i>	106
<i>Ксенія МУЗИЧЕНКО</i>	107
<i>Альона НОВАКІВСЬКА</i>	108
<i>Кристіна ПОЛІЩУК</i>	109
<i>Оксана ПОЙДА</i>	110
<i>Яна РИБАНЮК</i>	111
<i>Лариса САВЧУК</i>	112

<i>Наталія СЕМЕНЧУК</i>	113
<i>Віра СМОЛЯР</i>	114
<i>Яна СТАВСЬКА</i>	115
<i>Марина СУПРУНЕНКО</i>	116
<i>Тетяна ТИЩУК</i>	117
<i>Володимир ЦЬОПИЧ</i>	118
<i>Тарас ЧУМАК</i>	119
<i>Марія ШОМКО</i>	120
<i>Надія ШАНЮК</i>	121
<i>Леся ЯНЧЕВСЬКА</i>	122

VPowerH

Володимир ШИНКАРУК

МИКОЛА КАВЕЦЬКИЙ:
«Я прийшов із світанків» 123

Микола КАВЕЦЬКИЙ

Поезії 126

Марія САМОЛЮК

МОЛОДЫЕ, ПЕРСПЕКТИВНЫЕ И
НЕМНОГО НАИВНЫЕ...
ПРОФИЛЬ И АНФАС 15 ГРУППЫ 128

Юліана КАЦЕМБА

ВІКТОРІЯ БІЛЯВСЬКА:
НА КАФЕДРІ ТА ПОЗА НЕЮ 132

ЮВІЛЕЇ

<i>Галина Іванівна СОБОЛЕВСЬКА</i>	137
<i>Антон Михайлович ЛІСОВСЬКИЙ</i> ...	138
<i>Петро Васильович БІЛОУС</i>	139
<i>Людмила Петрівна ПІДЛУЖНА</i>	140
<i>Семен Іларіонович ЛОСЄВ</i>	141
<i>Яків Феліксович РИВКІС</i>	142
<i>Павло Карпович СЕРБІН</i>	143

ХРОНІКА КАФЕДРИ

теорії та історії світової літератури ІФЖ
ЖДУ ім. І. Франка 2013 – 2014 н. р. 144

Ганна КАРТАШОВА
студентка 3 курсу ІФЖ

Науковий керівник:
О. В. КОРЖОВСЬКА,
кандидат філологічних наук,
старший викладач

ПОВІСТЬ ХЕМІНГУЕЯ «СТАРИЙ І МОРЕ» ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ ТВІР.

Статтю присвячено питанням створення повісті-притчі Хемінгуея «Старий і море» як філософського твору, в якому закарбовано подих великого світу, тривожні питання ХХ століття про долі людини і людства, про ставлення до природи і суспільства, до самого себе до інших людей.

«Старий і море» Ернеста Хемінгуея – один з найвідоміших творів не лише у художній спадщині великого американського письменника, а й у літературі всього ХХ століття. В повісті-притчі «закарбовано подих великого світу, тривожні питання ХХ століття про долі людини і людства, про ставлення до природи і суспільства, до самого себе до інших людей. Тривожні і важкі питання часу, над якими розмірковує і мистецтво, і філософія, і психологія [9, с. 124].

Філософські проблеми повісті досліджені фрагментарно у літературознавчій науці. Повість викликала гострі дебати серед літературних критиків. Серед дослідників даного питання можна виокремити таких: К. Байкер (звертає увагу на життєстверджуючий мотив, пов'язаний з образом Маноліно, котрий так само, як і леви, що сняться старому, символізує юність головного героя повісті); Л. Гурко (акцентує увагу на героїчному мотиві, який є характерним для всієї письменника); С. Фріхофа (вражає «глибока ніжність», «динамічна проза» повісті); К. Берхенса (відзначає, що Хемінгуею, як нікому, вдалося поєднати трагізм з утвердженням найкращих якостей, властивих людині).

Розповідь про старого рибалку Е. Хемінгуей мав намір «інтегрувати» в ту частину цього великого полотна, яка розповідала про море. Коли задум викристалізувався, Хемінгуей почав стрімко писати твір на одному диханні. В той час у нього гостювала Андріана Іванич, яка прийшла в гості до письменника з матір'ю і братом. Саме присутність Андріани, до якої письменник відчував сильні почуття, стимулювала його творчу енергію. Як завжди, Хемінгуей пред'являв до себе максимальну вимогливість. Щоб перевірити реакцію критики, Хемінгуей відправив рукопис Карлосу Бейкеру, професору літератури в Принстонському університеті, який досліджував творчість письменника. Бейкер якнайкраще відгукнувся про повість, відмітивши, що старий Сантьяго

© Карташова Г.

вартий того, щоб зайняти чільне місце поруч з шекспірівським королем Ліром. Чарльз Скрібнер повідомив Хемінгуею, що готовий друкувати рукопис, навіть у вигляді окремої книги. У письменника з'явилась ідея щодо назви твору.

Повість Хемінгуея через побутову основу оповіді та повільний розвиток сюжету нагадує біблійну притчу. Одним із провідних у творі є мотив незвичайної риби, про яку так довго мріяв і нарешті спіймав старий рибалка. Спіймав, доклавши для цього надлюдських зусиль, але його здобич відняли акули, і старий повернувся додому лише з обідраним скелетом риби. Хемінгуей сповна використав у творі свій знаменитий «принцип айсбергу», змалювавши тільки видиму частину «льодової глиби». Видима частина – двобій старого зі силами природи, у невидимій, підводній частині айсберга, криються роздуми автора про найважливіші проблеми життя: людина і суспільство, людина і природа, людина і Всесвіт.

Однією з основних проблем твору є взаємини людини та природи. З одного боку, Сантьяго притаманне почуття органічної єдності з природою. Його погляд і думки охоплюють увесь його природний світ від безпорадної пташки до космічних стихій. Цей світ наповнений жорстокою боротьбою і ніжною пульсацією різних форм життя, постає у свідомості рибалки як світ гармонійний і одухотворений. Старий милується красою і величчю природи, благовійно схиляється перед її вищою мудрістю та грізною силою, щиро співчуває тендітним створінням природи. Він і самого себе усвідомлює часткою природи. Це відчувається в епізоді, в якому він, згадуючи черепах зауважує: «Адже і в мене таке саме серце, та й руки-ноги подібні до їхніх» [1].

З іншого боку, письменник змальовує драматичне протистояння людини та природи. Саме у цьому полягає зміст двобою рибалки з рибиною та його битви з акулами. У цій боротьбі старий виявляє непоказовий героїзм: раз у раз він гідно витримує нерівні бої за обставин, що загрожують йому загибеллю. У загальному філософському контексті повісті його протистояння рибині та акули набуває характеру боротьби з «лихою долею» та з самим собою – тобто зі своєю старістю, неміччю, сумнівами, відчаєм.

Перемога Сантьяго над природою – шлях до визнання його людьми. Відтворюючи драматичні ситуації боротьби Сантьяго, яка вимагає від нього нелюдських зусиль, автор висловлює думку: «Не можна, щоб людина доживала віку в самотині» [8, с.24]. Тому наскрізним мотивом повісті слід вважати мотив самотності.

Літературознавці та критики витратили чимало зусиль, щоб з'ясувати з кого Хемінгуей «списав» свого старого Сантьяго. Згадувалися імена рибалок з Кохимара, котрі нагадували героя твору – хто своєю зовнішністю, хто наявністю подібної історії і біографії. Сам Хемінгуей говорив, що «справжнім прототипом» був механік з його судна Карлос Гутьєрес. Як бачимо, сам Хемінгуей не міг і не хотів зупинити свій вибір на комусь одному. Адже митець, створюючи художній образ свого героя, додав до конкретних рис певної особи-прототипу риси, властиві й іншим людям цієї професії. «Я знав чоловіка, – писав Хемінгуей, – який подібно до Сантьяго змагався з рибою. Я

знав, що відбулося з ним у човні в цей час. Тоді я взяв людину, яку знав двадцять років, і уявив собі її у подібній ситуації». Таким чином, письменник створив характер, що поєднав у собі національну самобутність із високими загальнолюдськими якостями [2, с. 180].

Отже, повість «Старий і море» - один з найкращих та найвідоміших творів Ернеста Хемінгуея не лише у художній спадщині великого американського письменника, а й у літературі всього XX століття.

А. Карташова. Повесть Хемингуэя «Старик и море» как философское произведение.

Статья посвящена вопросам создания повести-притчи Хемингуэя «Старик и море» как философского произведения, в котором отражены дыхание большого мира, тревожные вопросы XX века о судьбе человека и человечества, об отношении к природе и обществу, к самому себе других людей.

A. Kartashova. The story of Hemingway's "The Old Man and the Sea" as philosophical work.

The article is devoted to questions of creation of the novel is the parable of Hemingway's «The Old Man and the Sea» as a philosophical works, which reflects the breath of the great world, troubling questions of the twentieth century about the fate of man and mankind, about the attitude to nature and society, to yourself to other people.

Список використаної літератури

1. «Старий і море» – повість-притча про людину. «Життєподібний» сюжет. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://school.xvatit.com/index.php?title=«Старий і море» – повістьпритча про людину. «Життєподібний» сюжет.>
2. Гилenson Б. А. Эрнест Хемингуэй. – М. : Просвещение, 1991. – 191 с.
3. Денисова Т. Эрнест Хемингуэй: життя і творчість. – К. : Дніпро, 1972. – 163 с.
4. Колпаков Н. Как возникли «Старик и море»: к истории создания одноименной повести Э. Хемингуэя // Лит. учеба. – 1986. – № 5. – С. 214–215.
5. Літературна крамниця Е.Хемінгуей «Старий і море». – Харків : Ранок, 2002. – С. 13–55.
6. Маянц З. Человек один не может... Эрнест Хемингуэй: жизнь и творчество. – М. : Просвещение, 1996. – С. 196–212.
7. Сидорова М. «Старик и море» Э. Хемингуэя // Литература в школе. – 2004. – № 10. – С. 42–44.
8. Хом'як В. «Старому снились леви» // Заруб. літ. в навч. закладах. – 1996. – № 10. – С. 21–27.
9. Чирков О. Жанрова своєрідність повісті-притчі Е. Хемінгуея «Старий і море» // Вивчення заруб. літ. в 11 кл. – Житомир, 2005. – С. 124–132.